

Komşuluk Hakları Üzerine

(Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla
Salat ve Selam O'nun kulu ve elçisine olsun.)

İnsan, birbirine muhtaç olarak yaşayan sosyal bir varlıktır. İnsanın bu yapısına İslam Dini, özel önem atfetmiştir. Anne baba hakkı, sıla-i rahim, iş ahlakı ve komşu hakkı gibi. Bu hakların her biri üzerine kitap yazılabilir. Bu yazıda komşuluk hakkı ve onunla bağlantılı olarak akrabalık hakkı üzerinde durmak istedik. Peygamber Efendimiz (sav) buyurmuşlardır ki: "Allah'a ve ahirete inanan kimse, komşusuna eziyet etmesin." Gazzâlî'nin *İhyâ-u Ulûmi'd-Din* kitabında geçtiğine göre konu ile ilgili olarak hadislerden elde edilen ilkeler şunlardır:

- ❖ Borç veya ödünç bir şey isteyince vermek
- ❖ Yardım isteyince yardımına koşmak
- ❖ Hastalanınca ziyaret etmek
- ❖ Maddi sıkıntıya düşünce gözetip kollamak
- ❖ Mutlu günlerinde sevincine, kederli günlerinde üzüntüsüne ortak olmak
- ❖ Ölünce kabre götürüp defnetmek
- ❖ İzni olmadan evinin bitişiğinde rüzgarını kesecek şekilde bina yapmamak
- ❖ Kokusu komşunun evine gidecek bir yemek yapınca ona da bir miktar göndermek
- ❖ Meyve alınca komşuya da hediye etmek, hediye etmeyecekse onu komşuya göstermemek, çocuğun da o meyveyi dışarıda yiyerek komşu çocuğuna göstermesine meydan vermemek...

Burada mesela yemek konusu ile ilgili olan hadis-i şerifi aktarmayı faydalı buluyoruz: "Yemeğin kokusunu komşuna ancak ondan kendisine ikram etmek şartıyla hissettirebilirsin." Günümüzle ilgili bir durumdan bahsetmek gerekirse, yemeği yanımızdaki komşumuzla paylaşabilecekseniz, kokusunu hissettirme edebinden o kadar uzağınız ki... Peygamber Efendimiz (sav); "Geniş mesken, salih komşu ve rahat binit, Müslüman kişinin saadetindedir" buyurmuştur. Demek ki, iyi komşuya sahip olmak, mutluluğa dahil edilmiştir.

Komşuluğa bu kadar önem verilmesinin sebebi, insanın dünyada en rahat ettiği yeri olan evinin alanını komşusu ile paylaşmasıdır. Çünkü komşu bu rahat edilen alanı, eziyete çevirebilecek yakınlıkta. Bir apartman düşünelim ki orada komşularla aynı merdiven kullanılır. Temizliğin ve faturanın hatta gürültünün de ortak olduğu bir mekan söz konusu. Manevi boyutuyla bakacak olursak, herhangi bir yardımımıza koşabilecek olanlar, komşularımızdır. Evimizde yaşadığımız bir takım hadiseler şahit olabilirler. Ve bunlar, onlara emanet olur.

Komşunun kusurlarına tahammül etmek de bu edebe ve ahlaka dahildir. Kalabalık misafirleri olan, çocuğu ağlayan komşuya tahammül gösterebilmelidir. Yine aynı şekilde eziyet etmemeye dikkat edilmeli. Gece yüksek sesle müzik dinlemek, rahatsız edici eşyalar kullanmak

bu edebe aykırı bazı davranışlardandır. Hassas olmamız gereken bir durumla ilgili Peygamberimiz (sav) şöyle buyurmuştur: “Kıyamet gününde Allah’ın huzuruna gelen ilk hasımlar, komşulardır.” Bir de akraba ile komşu olduğumuzu düşünelim. Akrabalık başlı başına özen gösterilmesi gereken bir durum. İki önemli mevzunun sınavının daha müşkil olması muhtemeldir. Akrabalıkla ilgili bir ayeti zikretmek, bu bağın önemini anlamada yardımcı olacaktır: “... akrabalık bağlarını koparmaktan sakının!” (Nisa 4/1).

Hiz. Ömer halifeliği döneminde, valilerine: “Akrabalara birbirlerini ziyaret etmeyi fakat komşu olmamayı emrediniz” buyurmuş. (İhyâ-u Ulûmi’d-Din). Çünkü komşuluk, çoğu zaman nefret ve münakaşaya yol açabiliyor. Dolayısıyla akrabalar arasında sıla-i rahimin kesilmesine sebep olabilir. Şahsen, Hiz. Ömer’in emrine uymakta bir huzur iklimi görüyorum. Allah bizleri, akraba ve komşularına karşı yumuşak davrananlardan eylesin, vesselam.